OSWAAL BOOKS
LEARNING MADE SIMPLE

FOR 2019 EXAM

KARNATAKA SSLC SOLVED PAPER 2018

SANSKRIT FIRST LANGUAGE
(संस्कृत नंदिनी-3)

CLASS 10

Published by :
OSWAAL BOOKS
"Oswaal House" 1/11, Sahitya Kunj, M.G. Road, AGRA-282002
Ph.: 0562-2857671, 2527781
email : contact@oswaalbooks.com, website : www.oswaalbooks.com

प्रश्नपत्रिकायाः विन्यासः नीलनक्षा च

विषयः : प्रथमभाषा संस्कृतम् (I Language Sanskrit)

गरिष्ठाङ्काः : 100 समय : 3 घंटाः

1. उद्दिष्टानुगुणं प्रामुख्यम्

उद्दिष्टानि	प्रतिशतम्	प्रदत्ताङ्काः
स्मरणम्	25	25
धारणम्	37	37
अभिव्यक्तिः	34	34
प्रशंसा	04	04
आहत्य	100	100

2. विषयानुगुणं प्रामुख्यम्

विषयः/उपघटकः	प्रतिशतम्	प्रदत्ताङ्काः
गद्यम्	30	30
पद्यम्	30	30
पूरकपाठः	07	07
व्याकरणम्	33	33
आहत्य	100	100

. प्रश्नानुगुणं प्रामुख्यम्

प्रश्न प्रकाराः	प्रतिशतम्	प्रदत्ताङ्काः	प्रश्नानां संख्या	अपेक्षितः समयः
वस्तुनिष्ठः	14	14	14	20
अतिलघूत्तरम्	11	11	11	25
लघूत्तरम्	18	18	09	30
दीर्घम् उत्तरम् (1)	27	27	09	30
दीर्घम् उत्तरम् (2)	20	20	05	25
दीर्घम् उत्तरम् (3)	10	10	02	20
आहत्य	100	100	50	180

4. प्रश्नस्तराः

स्तरः	सुलभः	साधारणः	कठिनः	आहत्य
प्रतिशतम्	30%	50%	20%	100%

OSWAAL BOOKS
LEARNING MADE SIMPLE

प्रथम भाषा संस्कृतम्-दशमकक्ष्या

सं.	प्रश्नस्वरूपम्	अङ्कयोजना
	भाग-A (गद्यम्, पद्यम्-पूरकपाठः)	62
1.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत-(गद्य-पद्यभागेभ्यः)	11 × 1 = 11
2.	चतुर्थपदम्	4 × 1 = 04
3.	लघूत्तरं लिखत	4 × 2 = 08
4.	श्लोकयोः तात्पर्यं लिखत	2 × 2 = 04
5.	कवि-कृतिपरिचयः	2 × 3 = 06
6.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत	3 × 3 = 09
7.	दशभिः वाक्यैः उत्तरम्	3 × 4 = 12
8.	पद्य पूरयत	1 × 4 = 04
9.	अपठितगद्यम्	1 × 4 = 04
	भाग-B (व्याकरण विभागः)	22
10.	समुचितोत्तरचयनप्रश्नाः	10 × 1 = 10
11	प्रश्नवाक्यं	1 × 2 = 02
12	कृदन्तं	1 × 2 = 02
13	प्रयोगं परिवर्तयत	1 × 2 = 02
14	अलङ्कारः	1 × 3 = 03
15	छन्दः	1 × 3 = 03
	भाग-C (रचना विभागः)	16
16	संस्कृतभाषया अनुवादयत्	1 × 3 = 03
17	कर्नाटकभाषया अनुवादयत्	1 × 3 = 03
18	पत्रम्	1 × 5 = 05
19	प्रबन्धः	1 × 5 = 05
		100

OSWAAL BOOKS
LEARNING MADE SIMPLE

1st Language Sanskrit (16S) Blue Print
प्रथमभाषा संस्कृतम् – (16 S) – नीलनक्षा

Sl. No.	पाठः Content	स्मरणम् Remembering						धारणम् Understanding						अभिव्यक्तिः Expression						प्रशंसा Appreciation						आहत्य प्रश्नाः	अङ्काः
		M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	Total Question	Total Marks
	गद्यभागः																										
1.	त्यागधनः		1(1)								3(1)															02	04
2.	भारतीयविज्ञानम्		1(1)							2(2)																03	05
3.	ज्ञानदीपः	1(1)						1(1)		2(1)																03	04
4.	अभयदायिनी	1(1)	1(1)								3(1)															03	05
5.	विवेकोदयः																	4(1)								01	04
6.	समुद्रमथनम्		1(1)							2(1)																02	03
7.	दानशूरः		1(1)								3(1)															02	04
	पद्यभागः																										
8.	उपनिषद्वचनम्	1(2)	1(1)																							03	03
9.	भारतीयभावना	1(1)	1(1)							2(1)																03	04
10.	मारुतेः महिमा		1(1)								3(1)											2(1)				03	06
11.	वचनामृतम्	1(1)	1(1)			4(1)																				03	06
12.	नाटयांशाः		1(1)						1(1)													2(1)				03	04
13.	भीष्मोक्तयः										3(1)							4(1)								02	07
	पूरकपाठाः																										
14.	ध्रुवः		1(1)																							01	01
15.	आरोग्यसूत्राणि								1(1)																	01	01
16.	नगाधिराजः																	4(1)								01	04

क्रमशः ....

Sl. No.	पाठाः Content	स्मरणम् Remembering						धारणम् Understanding						अभिव्यक्तिः Expression						प्रशंसा Appreciation						आहत्य प्रश्नाः	अङ्काः
		M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	M.C.	V.S. A.	S.A.	L.A. (3)	L.A. (4)	L.A. (5)	Total Question	Total Marks
17.	सहसा विदधीत न क्रियाम्								1(1)																	01	01
	व्याकरण विभाग:																										
18.	विसर्गसन्धिः	1(2)																								02	02
19.	समासः	1(2)																								02	02
20.	कृदन्तः									2(1)																01	02
21.	प्रयोगः															2(1)										01	02
22.	अलङ्कारः										3(1)															01	03
23.	छन्दः										3(1)								5(1)							01	03
24.	पत्रम्																		5(1)							01	05
25.	प्रबन्धः																									01	05
26.	अनुवादः (संस्कृते)																3(1)									01	03
27.	अनुवादः (कन्नडे)																3(1)									01	03
28.	अपठितगद्यभागः																	4(1)								01	04
		1(10)	1(11)			4(1)			1(4)	2(6)	3(7)					2(1)	3(2)	4(4)	5(2)			2(2)					
		25(22)						37(17)						34(9)						4(2)						50	100

सूचनाः— आवरणात् बहिः अङ्काः। आवरणे प्रश्नसङ्ख्याः सन्ति।

- पत्रम्, प्रबन्धः, दशवाक्यम्, यथानिर्देशम्, लघूत्तरम्, श्लोकतात्पर्यम् - एतेषां प्रश्नानां विकल्पः भवति।

OSWAAL BOOKS LEARNING MADE SIMPLE

हल प्रश्न–पत्र	एस.एस.एल.सी. कर्नाटक मार्च-2018 कक्षा-X	संस्कृतम् प्रथम भाषा

Time : 3 Hrs. **M.M. : 100**

Code No. 16–S **CCERF**

छात्रं प्रति सामान्यनियमा:

1. अस्मिन् प्रश्नपत्रे पञ्चाशत् (50) वस्तुनिष्ठा: व्यक्तिनिष्ठाश्च प्रश्ना: सन्ति।
2. इदं प्रश्नपत्रं विपरीतेन आवरणेन मुद्रिताङ्कमस्ति। परीक्षासमये प्रश्नपत्रमुद्घाटयितुं दक्षिणपार्श्वेन कर्तय। प्रश्नपत्रस्य पृष्ठानि पूर्णानि सन्ति इति पर्यालोचय।
3. व्यक्तिनिष्ठानां वस्तुनिष्ठानाश्च प्रश्नानां विषये निर्दिष्टा: नियमा: अनुपालनीया:।
4. प्रश्नानां प्रति अधिकतया: अङ्का: पार्श्वे लिखिता: सन्ति।
5. प्रश्नपत्रमुत्तरयितुं निर्धारिता समयावधि: प्रश्नपत्रस्य उपरि भागे लिखित: अस्ति। यस्मिन् पञ्चदशपलानि प्रश्नपत्रस्य पठनार्थं निर्धारितानि सन्ति।

ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳು:

1. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯು 50 ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
2. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮುಖ ಜಾಕೆಟ್ ಮೂಲಕ ಮೊಹರು (ಸೀಲ್) ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಲಬದಿ ಪಾರ್ಶ್ವವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪುಟಗಳು ಇವೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.
3. ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಿಷಯನಿಷ್ಠ ಮಾದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ.
4. ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಕಿಗಳು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರುವ ಪೂರ್ಣ ಅಂಕಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.
5. ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿಕೊಳ್ಳಲು 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವು ಸೇರಿದಂತೆ, ಉತ್ತರಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾದ ಸಮಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

General instructions for the candidates taking examination:

1. This question paper contains 50 objective type questions.
2. This question paper is sealed through backward jacket. At the time of the start of examination cut the right edge of the question paper and check whether any page is missing.
3. Please follow the instructions given for objective type questions.
4. The marks given at the right side show the complete marks for the questions.
5. The total time given to answer the question paper including the 15 minutes given for reading the question paper is given at the top of the question paper.

भाग- अ (62 अङ्का)

(गद्य-पद्य-पूरकपाठा:)

I. एकवाक्येन उत्तरं लिखत— **11 × 1 = 11**

1. आकाशकायेषु आकर्षणीय: शक्तिस्वरूप: क:?
2. शास्त्रिमहोदय: एम्०ए० पदवीं कुत्र प्राप्तवान:?
3. भोज: कुत्र हन्तव्य:?
4. किं किं शाश्वतं तिष्ठति?

To know about more useful books for class-10 click here

5. काः समुद्रे अस्तं गच्छन्ति ?
6. भारतीयभावना निरन्तरं कि ददाति ?
7. केषां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति ?
8. कीदृशेन कर्मणा सौख्यं भवति ?
9. भगवतः दर्शनेन पुलकितः ध्रुवः किम् अकरोत् ?
10. रमणमहर्षेः कस्मिन् विषये अनास्था आसीत् ?
11. अञ्जना कीदृशं सुतं प्रासूत ?

II. चतुर्थपदं लिखत— 4 × 1 = 4

12. चरकः – जीवशास्त्रज्ञः :: आर्यभटः – ....।
13. पादरहितः पदसमुदायः – गद्यम्:: गद्यपद्यमयी वाणी– ....।
14. करूणः – रसः :: शोकः – ....।
15. प्राणायामेन युक्तेन योगेन– सर्वरोगक्षयः :: अयुक्ताभ्यासयोगेन – ....।

III. लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत— 4 × 2 = 8

16. पादपजातयः काः ? तासां जन्म कथं भवति ?
17. डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयेन प्राप्ताः देशीयाः प्रशस्तयः काः ?
18. सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय किं व्यजिज्ञपन् ?
19. भीष्मेण दैवपुरूषकारयोः विषये किमुक्तम् ?

अथवा

मानवः निर्वेदं कथम् आप्नोति ? ततः सः किं कुरुते ?

IV. श्लोकतात्पर्य कर्णाटकभाषयाः आंड्ग्लभाषया संस्कृतभाषया वा लिखत— 2 × 2 = 4

20. एको देवः सर्वभूतेषु गूढः सर्वव्यापी सर्वभूतान्तरात्मा।
कर्माध्यक्षः सर्वभूताधिवासः साक्षी वेता केवलो निर्गुणश्च।।

21. चिन्तशान्तिदायिनी विरक्तिबुद्धिवर्धिनी
भेदभावनाशिनी जनेषु चैक्यकारिणी।
दु:खशोकहारिणी भवाम्बुधेश्व तारिणी।
भारतीयभावना विवृद्धिमेतु भारते।।

अथवा

यत्र कुत्र वा वयं समग्रभारते स्थिता
भाषायापि धर्मतश्च भिन्नमार्गमाश्रिताः।
आदितश्च मध्यतस्तथान्ततश्च भारता
भारतीयभावनेति वृद्धिमेतु भारते।।

V. कव्योः देश-काल-कृतीनां विषये लिखत— 2 × 3 = 6

22. भरतमुनिः
23. भासः।

VI. यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत— 3 × 3 = 9

24. किं भवेत् ? मम समीपे।
कः पाठ ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?

To know about more useful books for class-10 click here

25. शरणागतरक्षणं धर्मः इति अस्माकं श्रद्धा।

क: पाठ:? का अवदत्? शरणागत: क:?

अथवा

भवतु अस्माकं महाराज्ञी अभयदायिनी।

क: पाठ:? के अवदन्? महाराज्ञी का?

26. किंस्वित् श्रेष्ठतरं भवेत्?

क: पाठ? क: अपृच्छत्? कम् अपृच्छत्?

VII. दशवाक्यैः उत्तरं कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया, संस्कृतभाषया वा लिखत— **3 × 4 = 12**

27. वत्सराज: भोजं कथं रक्षति?

अथवा

किमर्थ मुञ्ज: भोजं मारयितुं प्रयतते?

28. पद्यानुगुणं हनूमत: जननं बाल्यवृत्तान्तञ्च सङ्गृह्य लिखत।

29. 'नगाधिराज:' इति पाठे अमरनाथगुहाविषये का पुराणकथा अस्ति? सङ्गृह्य लिखत।

VIII. श्लोकं पूरयत— **1 × 4 = 4**

30. मनीषिण: ....

....।

....

....हितं च दुर्लभम्।।

IX. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा अनुच्छेदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत— **4 × 1 = 4**

31. महाभारतं संस्कृतभाषाया: सर्वश्रेष्ठं महाकाव्यम्। अस्य कर्ता भगवान् वेदव्यास:। महत्त्वात भारवत्त्वाच्च महाभारततुच्यते" इति उक्ति: अस्य विषये प्रसिद्धा। महाभारतं 'पञ्चमो वेद विख्यातम्। कौरवपाण्डवानां कथादृष्ट्या महाभारतं लौकिकं काव्यम्। अवतारपुरुषस्य श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या एतत् अलौकिकं काव्यम्। अत्र अनेका: उपकथा: दृश्यन्ते। प्रसिद्धा: उपदेशाश्च अत्र सन्ति। श्रीमद्भगवद्गीता महाभारते एव विराजते। अत्र अर्जुनं प्रति कृष्णोपदेश: वर्तते। महाभारते धर्मराजं प्रति भीष्मोपदेश: धृतराष्ट्रं प्रति विदुरोपदेशश्च भवति।

i) महाभारतस्य कर्ता क:?

ii) महाभारतं किमिति विख्यातम्?

iii) श्रीमद्भगवद्गीता कुत्र विराजते?

iv) महाभारतं श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या कीदृशं काव्यम्?

भाग- ब (22 अङ्का)

(व्याकरणविभाग:)

X. निम्नलिखितेषु प्रश्नेषु अपूर्णविवरणेषु का प्रत्येकं चत्वार: विकल्पा: प्रदता:। तेषु एकमेव शुद्धं उपयुक्तं वा वर्तते। सम्यक् उत्तरस्य चयनं कृत्वा लिखत— **10 × 1 = 10**

32. **'बभासे' अत्र एष: लकार: भवति—**

(A) लट् (B) लिट्

(C) लोट् (D) लृट्।

33. **'शिष्ट' एतस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति—**

(A) दुष्ट: (B) परिशिष्ट:

(C) विशिष्ट: (D) अवशिष्ट:

To know about more useful books for class-10 click here

OSWAAL BOOKS LEARNING MADE SIMPLE

34. 'गौरियम्' अत्र विसर्गस्य स्थाने एषः आदेशः भवति—

(A) सकारादेशः (B) उकारादेशः

(C) रेफादेशः (D) लोपादेशः।

35. उपनिषदः <u>शतशः</u> सन्ति-अत्र रेखाङ्कितपदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदम् इदं भवति—

(A) कुत्र (B) कति

(C) कदा (D) कथम्।

36. 'अस्मन्मित्रम्' अत्र एषः सन्धिः अस्ति—

(A) अनुनासिकसन्धिः (B) जश्त्वसन्धिः

(C) श्चुत्वसन्धिः (D) अनुस्वार सन्धिः।

37. 'रक्ष अत्र एषः पुरुषः भवति—

(A) उत्तमः (B) प्रथमः

(C) मध्यमः (D) अन्यः।

38. 'आनन्दः अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति—

(A) सृष्टिः (B) तुष्टिः

(C) वृष्टिः (D) दृष्टिः।

39. एषु व्याकरणशुद्ध वाक्यम् इदं भवति।

(A) कंसः कृष्णेन क्रुध्यति (B) कंसः कृष्णात् क्रुध्यति

(C) कंसः कृष्णे क्रुध्यति (D) कंसः कृष्णाय क्रुध्यति।

40. 'भाषासु' अत्र एषा विभक्तिः भवति—

(A) सप्तमी (B) द्वितीया

(C) चतुर्थी (D) षष्ठी।

41. 'पिता' अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति—

(A) नेता (B) भ्राता

(C) कर्ता (D) माता।

42. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत— **2 × 1 = 2**

a) यथाक्रमम्

b) देवासुराः।

अथवा

समासं कृत्वा समासनाम लिखत—

a) शूलं पाणौ यस्य सः =

b) करीणाम् इन्द्रः =

43. वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत— **2 × 1 = 2**

a) मुकुटं विधातुं यतिष्ये।

b) बालेन पाठः पठनीयः।

44. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत— **2 × 1 = 2**

a) छात्रः कथां लिखति।

b) अध्यापकेन प्रश्नः पृष्टः।

To know about more useful books for class-10 click here

XI. वाक्ये विद्यमानं अलङ्कारं सलक्षणं विवृणुत— 3

45. गङ्गा गङ्गेव पावनी।

XII. प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत— 3

46. सुबद्धमूला निपतन्ति पादपाः।

भाग- स (16 अङ्काः)

(रचनाविभागः)

XIII. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत— 3

47. ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಂದು ಜೀವನವು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

Role of education is most prominent in man's life. Life is difficult without education today. Therefore education is essential for everyone.

XIV. कर्णाटकभाषया, आङ्गलभाषया वा अनुवादं कुरुत— 3

48. सन्तोषः एव मानवस्य परं धनम् अस्ति। सन्तोषयुतः मानवः सर्व कार्यं साधयति। सन्तोषरहितः नरः किमपि साधयितुं न शक्नोति। अतः सदा सन्तोषयुतः भवेत्।

XV. पत्रं लिखत— 5

49. हासननगरस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः आनन्दः/ अनुपमा इति मत्वा कारणं संसूच्य दिनद्वयं विरामं प्रार्थ्य वर्गोपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत।

अथवा

हितोपदेशः इति पुस्तकं प्रेषयितुं निवेद्य मैसूरुनगरस्य गीताप्रकाशनस्य व्यवस्थापकं आवेदनपत्रं लिखत-

XVI. 50. एकं विषयम् अधिकृत प्रबन्धं लिखत— 5

i) परिसरमालिन्यम्

ii) जनसंख्याविस्फोटः

iii) समाचारपत्रम्।

●

OSWAAL BOOKS LEARNING MADE SIMPLE

To know about more useful books for class-10 click here

उत्तरमाला—मार्च 2018

(Set CCERF के लिए KSEEB द्वारा प्रेषित)

Code No. 16–S **CCERF**

भाग- अ (62 अङ्का)

(गद्य-पद्य-पूरकपाठः)

I. 1. आकाशकायेषु आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः च सूर्यः अस्ति। 1

2. शास्त्रिमहोदयः एम. ए. पदवीं पंजाब्विश्वविद्यालये प्राप्तवान्। 1

3. भोजः भुवनेश्वरीविपिन प्रथमयामे निशायाः हन्तव्यः। 1

4. हुतं दत्तं च शाश्वतं तिष्ठति। 1

5. नद्यः समुद्रे अस्तं गच्छन्ति। 1

6. भारतीयभावना निरन्तरं सुखं ददाति। 1

7. सतां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति। 1

8. शुभेन कर्मणा सौख्यं भवति। 1

9. भगवतः दर्शनेन पुलकितः ध्रुवः भगवन्तं स्तुतिं अकरोत्। 1

10. रमण महर्षेः बाह्यविषयेषु अनास्था आसीत्। 1

11. अञ्जना शालिशूकनिभाभासम् सुतं प्रासूत। 1

II. 12. गणितज्ञः / खगोलशास्त्रज्ञः 1

13. चम्पूः 1

14. करुणः 1

15. सर्वरोगसंभवः 1

III. 16. वनस्पतिः, द्रुमः, लताः, गुल्मश्चेति पादपजातयः चतुर्धा भवन्ति। तासां जन्म बीजात् काण्डात् कन्दात् वा भवति। 2

17. डॉ. सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयेन ज्ञानपीठप्रशस्तिः, पद्मश्रीप्रशस्तिः, राष्ट्रपतिप्रशस्तिः, साहित्य-अकाडमीप्रशस्तिः, विद्यावाचस्पति-प्रशस्ति, कालिदासपुरस्कारः इत्यादयः देशीयाः प्रशस्तयः प्राप्ताः। 2

18. "महाराजे स्थितेऽपि तव पुत्रं श्रीरामचन्द्रं जनाः नृपत्वेन इच्छन्ति इत्यत्र किमपि आश्चर्यं नास्ति। यतः तृषितः चकोरः चन्द्रमेव आश्रयति, न तु चन्द्र चन्द्रजनकं क्षीरसागरम्" इति सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय व्यजिज्ञपन्। 2

19. "यथा संस्कृतं क्षेत्रं विना उप्तं बीजं निष्फलं भवति तथैव दैवं विना केवलेन मानवप्रयत्नेन कार्यं न फलति" इति भीष्मेण दैवपुरुषकारयोः विषये उक्तम्। 2

अथवा

मानवः अतृप्यमाणः ज्ञानचक्षुषा निर्वेदम् आप्नोति। ततः सः प्रज्ञाचक्षुः भूत्वा कामे, रसे, गन्धे अनुरक्तः न भवति। शनैः पापं कर्म त्यक्त्वा श्रेष्ठं मोक्षं लभते।

IV. 20. प्रस्तुतं श्लोकं 'उपनिषद्वचनम'। पाठस्य 'श्वेताश्वतरोपनिषतात्' ग्रन्थात् संगृहीतः। अत्र देवस्य महिमायाः वर्णितः अस्ति। 2

सर्वेषु जीविषु अद्वितीय देवः रहस्यरूपेण स्थितः अस्ति। अव्यक्त भावेन स्थितः अस्ति। सर्वत्र व्याप्तः सर्वेषु जीविषु अन्तरात्मभूतः, सर्वजीविनां कर्मणाम् अधिष्ठाता, फलदाता च सर्वेषु जीविषु संस्थितः। सर्वदृष्टा चेतनरूप, उपधिरहितः (शुद्धरूपः) तथा सत्तवा दिगुणरहितः भवति।

To know about more useful books for class-10 click here

ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನು. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ರಹಸ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಅಂತರಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಚೇತನಾರೂಪಿಯಾಗಿ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ ಸತ್ವಾದಿ ಗುಣರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

21. तात्पर्यम् या मनसे शान्तिं यच्छति, वैराग्यभावनां वर्धयति, भेदभावं नाशयति, जनेषु ऐक्यातामुत्पादयति, संसारसागरं तारयति सा 'वयं सर्वे भारतीया' इति भावना भारते वर्धताम्। 2

ಯಾವ ಭಾವನೆಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ, ವೈರಾಗ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಭೇದಭಾವನೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಜನರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುತ್ತದೆ ಆ "ನಾವೆಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯರು" ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಲಿ.

Let the feeling that 'all of us are Indians which give peace of mind, which increases the feeling of renunciation, which unites the people and which help successfully navigate the ocean of earthly life increase in India.

अथवा

आभारते वयं कुत्रापि स्मः, भाषाधर्माभ्यां नानामार्गानुयायिनः स्मः, भारतस्य आदिमध्यान्तभागेषु स्मः किन्तु 'वयं भारतीयाः' इति भावना सदा वर्धताम्।

ನಾವು ಇಡೀ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲಿಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆಯಿಂದಧರ್ಮದಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿ, ಭಾರತದೇಶದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರಲಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ 'ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು' ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸದಾ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾಇರಲಿ.

Even if we live anywhere in India, we are isolated due to language and religion or even if we are residing in the middle, topper end part of India, the feeling of 'we Indians are one' should always flourish.

V. 22. **भरतमुनिः** 3

कविः –भरतमुनिः

देशः – देश विषये किमपि न ज्ञायते।

कालः – क्रि. पू. द्वितीयशतकम्।

कृतिः – नाट्यशास्त्रम्

23. **भासः** 3

कविः–भासः

देशः–दक्षिणभारतम्।

कालः–क्रि. पू. पञ्चमं शतकम्

कृतिः–स्वप्नवासवदत्तम्, कर्णभारम्, प्रतिमानाटकम्, दूतघटोत्कचम् इत्यादीनि चतुर्दशशरूपकाणि।

प्रशंसा–'कविता कामिनी का हास'

VI. 24. त्यागधनः इतिपाठः। दधीचिः अवदत्। इन्द्रदेवं अवदत्। 3

25. अभयदायिनी इतिपाठः। चन्नमा अवदत्। राजारामः शरणागतः ।

अथवा

अभयदायिनी इतिपाठः। सर्वे सभासदाः अवदन्। महाराज्ञी चन्नमा। 3

26. भीष्मोक्तयः इतिपाठः। युधिष्ठिरः अपृच्छत्। भीष्मम् अपृच्छत्। 3

VII. 27. वत्सराजः भोजं नगराद्बहिः घने तिमिरे गृहम् आगत्य भूमिगृहान्तरे निक्षिप्य तं रक्षति। भोजेन दत्तं पत्रं पठित्वा राजा शय्यात् पृथिव्याम् अपतत्। ततः ससंज्ञो भूत्वा राजा द्वारपालम् आहूय पण्डितान् आनयत् समागतान् पण्डितान् नत्वा 'मया पुत्रोहतः तस्य प्रायश्चितं

To know about more useful books for class-10 click here

वदध्वम् इति वदन्तं पण्डिता: राजानम् ऊचु:—राजन् ! 'सहसा वह्निमाविश' अथ तस्य समीपं गत्वा बुद्धिसागरं वदति—यथा राजा तथा प्रजा। राज्ञ: रात्रौ वह्निप्रवेशंनिश्चिते यदा इयम् किंवदन्ती सर्वत्र राजनि प्रसरति यत् 'पुत्रं हत्वा पापभयात् भीत: नृपति: अग्निं प्रविशति' तदा राज्ञ: मरणवार्तां श्रुत्वा वत्सराज: सभागृहम् आगत्य बुद्धिसागरं नत्वा शनै: प्राह—'तात्, मया भोजो रक्षित:' इति।

ವತ್ಸರಾಜನು ಭೋಜನನ್ನು ನಗರದ ಹೊರಗೆ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಮಹಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಭೋಜ ಕೊಟ್ಟ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ ರಾಜಾ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು ಆಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದ ರಾಜ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನೂ ಕರೆದು ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಮೇಲ ಬಂದ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ನಮಿಸಿ– 'ನಾನು ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದೇನೆ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಆಗ ಪಂಡಿತರು ರಾಜನಿಗೆ– 'ರಾಜ, ಕೂಡಲೆ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡು' ಎಂದರು. ಆಗ ಅವನ ಸಮೀಪ ಹೋಗಿ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ–' ಹೇಗೆ ರಾಜ ಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳು; ರಾಜನು ರಾತ್ರಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಎಲ್ಲಡೆ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿತು. ಆಗ ರಾಜನ ಮರಣದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ವತ್ಸರಾಜನು ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಭೋಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದನು.

Vatsaraja kept Bhoja in a dungeon in a dense forest outside the city and protected him. After reading the letter given by Bhoja the King was shocked and he fell on the ground from his bed. After regaining his consciousness he called the watchman asked him to fetch the palace scholar. When the scholar came, the King bowed to him and said – 'I have killed my own son, please give me a way of repentance.' The scholar said to the King, 'O King, you have to enter fire'. He went to Buddhisagar and said 'as is the King so are the subjects'. The news of the King entering the fire that night spread everywhere. Hearing this news Vatsaraja went to Buddhisagar and said 'O lord, I have saved Bhoja.'

अथवा

राज्ञ: स्वर्गं गते सम्प्राप्तराज्य सम्पत्ति: मुञ्ज: मुख्यामात्यं बुद्धिसागरनामानं पृथक् कृत्वा तस्य पदे अन्यं नियुक्तम् अकरोत्। गुरुभ्य: क्षितिपालपुत्रं वाचयति। तत्पश्चात् मुञ्जेन पृष्ठ: दैवज्ञ: भोजस्य जन्मपत्रिकां पश्यन् वदति—पञ्चपञ्चाशत् वर्षाणि, सप्तमासा:, दिनत्रयम् एतावन्तं कालं भोजराज: विन्ध्यात् दक्षिणभूप्रदेशं पालयति एतदाकर्ण्य राजा अचिन्तयत् यदि राज्यलक्ष्मी: भोजकुमारं गमिष्यति तदाहं जीवन्नपि मृत:। एतदर्थं मुञ्ज: भोजं मारयितुं वत्सराजं अवदत्—'त्वया भोज: भुवनेश्वरीविपिने हन्तव्य: प्रथमयामे निशाया:। शिरश्चान्ते पुरमानेतव्यम्' इति।

ರಾಜನು ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮುಂಜನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ ಬುದ್ಧಿಸಾಗರನೆಂಬುವವನನ್ನು ವಜಾಮಾಡಿ ಅವನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ನಿಯುಕಿ ಮಾಡದನು. ಮುಂಜನು ಗುರುಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ

ಯುವರಾಜನ ಜಾತಕವನ್ನು ಓದಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಮುಂಜನಿಂದ ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು ಭೋಜನ ಜಾತಕವನ್ನು ನೋಡಿ – 55 ವರ್ಷ, ಏಳು ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ದಿನ ಭೋಜವಿಂದ್ಯದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು "ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಭೋಜನಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆಗ ನಾನು ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ ಸತ್ತಂತೆ ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮುಂಜನು ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವತ್ಸರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ನೀನು ಭೋಜನನ್ನು ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೇ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಸಾಯಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತಲೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು.

Munja, who got the kingdom after the death of the King, dismissed the chief minister Buddhisagar and appointed somebody else in his place. Munja asked the Guru to read the Prince's horoscope. The astrologer sees the horoscope and says that Bhoja will rule the South from Vindhya for 55 years, 7 months and 3 days. Hearing this the King said, "if the kingdom goes into the hands of Bhoja then I will also go in the hands of Bhoja then I will be as good as dead." So Munja asked Vatsaraja to kill Bhoja. He said "you have to kill Bhoja early in the morning in the Bhuvanesvari forest and bring his head to me." **4**

28. अगस्त्यमहर्षि: उत्तरकाण्डे हनुमत: बाल्यवृत्तान्तं रामं वर्णयति। सुमेरुपर्वतस्य राज्ञ: केसरिण: तथा अञ्जनादेव्या: वायुदेवस्य वरप्रसादेन जात: पुत्र आञ्जनेय:। सुत: व्रीहे: अग्रभागेव हरिद्रावर्णेन भाति स्म। एकदा यदा माता फलानि आनेतुं वनं गतवती तदा क्षुधापीडित: आञ्जनेय: जपाकुसुममिव चकासन्तम् उदयमानं रविं फलमिति मत्वा खादितुं गगनं प्रति लङ्घितवान्। किन्तु एष: बालक: भविष्ये चानेन कर्यान्तरमस्तीति मत्वा सूर्य: तं न दग्धवान्। **4**

To know about more useful books for class-10 click here

सूर्यं ग्रहीतुं गच्छतः हनूमतः वृत्तान्त राहुणा ज्ञातः इन्द्रः यदा तत्र वृआगतवान् तदा हनूमान् ऐरावतं दृष्ट्वा सूर्यापेक्षयेदं बृहत्फलमिति मत्वा तंग्रहीतुंतत्रगतवान्।तदाइन्द्रतंवज्रायुधेनताडितवान्येनपर्वतेपतितस्यआञ्जनेयस्यहनु:भग्न:अभवत्।अनेनदु:खितइन्द्र:इत:परम्एष: हनूमान् इति प्रसिद्धः भवतु किञ्च वज्रायुधः न कदापि अस्य हानिकारकः भवतु इति आशीर्वादं दत्तवान्।

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಆಂಜನೇಯನ ಬಾಲವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮೇರು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಕೇಸರಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿ ಅಂಜನಾದೇವಿಗೆ ವಾಯುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆಂಜನೇಯನು ಜನಿಸಿದನು. ಪುತ್ರನು ಭತ್ತದ ಅಗ್ರಭಾಗದಂತೆ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ತಾಯಿಯು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಲು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಆಂಜನೇಯನು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಣ್ಣೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲು ಗಗನಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದನು. ಈತನು ಬಾಲಕನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧಕನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸೂರ್ಯನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.

ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದ ಆಂಜನೇಯನ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಹುವಿನಿಂದ ತಿಳಿದ ಇಂದ್ರನು ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ಬರಲು ಸೂರ್ಯನಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಫಲವೆಂದು ಐರಾವತವನ್ನು ಭಾವಿಸಿ ಆಂಜನೇಯನು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಆಂಜನೇಯನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಅವನು ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಆತನ ದವಡೆ ಭಗ್ನವಾಗಲು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡ ಇಂದ್ರನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇವನು ಹನುಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುವಂತೆ ಹರಸಿ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅಪಧ್ಯನಾಗುವಂತೆ ವರ ನೀಡಿದನು. ಇದು ಆಂಜನೇಯನ ಬಾಲ್ಯ ವೃತ್ತಾಂತ.

Sage Agastya described childhood story of Anjaneye to Rama in the Uttarakanda of Ramayana. Anjaneya wasborntosumerukingandAnjanabythegraceofwindgod.Thesonwasshininglikethetipofpaddy withyellowcolor.Oncewhilethemotherwenttoforesttobringfruitsthehungrysonhavingseenthe rising sun that was red like Hibiscus flower, jumped to wards it to catch it. The Sun didn't burn him thinking he is child and in future a great work has to be done by him.

Indra heard the matter by Rahu that Anjaneya is moving to catch the sun, he came sitting on the Airavata elephant. When Anjaneya moved towards Airavata thinking it as a bigger fruit than sun, Indra hit him with his Vajra weapon. Anjaneya fell on the mountain and his chin got broken. Indra felt sad by this incident and blessed Anjaneya thatinfuturehewillbecomefamousas'Hanuman'andVajraweaponwillnothurthiminfuture.Thisthe childhood story of Hanuman.

29. हिमालयस्य पुण्यक्षेत्रेषु अमरनाथगुहापि अन्यतमा। गुहायां प्रतिहायनं हिमलिङ्गम् श्रावणमासे दर्शनयोग्यं भवति। अस्य विषये एका पुराणकथा प्रसिद्धा अस्ति–कदाचित् पार्वतीदेवी शङ्करं अपृच्छत्–"अहं तु प्रत्येकस्मिन् जन्मन्यपि तपसा अजरामरं त्वामेव पतित्वेन वृणोमि। त्वन्तु अनादिरनन्तः मया किमर्थं जन्मदोषोऽनुभूयते ? तस्य परिहारः कः ?" इति। अतिनिर्बन्ध कारणात् शङ्करः अमरत्वप्राप्तिकथां कस्याञ्चित् गुहायां स्वपत्यै श्रावयामास। मध्ये पार्वती सुप्ता। विना अनुज्ञां तत्रागतौ श्वेतपारावतौ कथां श्रुतवन्तौ अमरत्व प्राप्तवन्तौ। तद् ज्ञात्वा क्रुद्धः शिवः तौ दग्धुम् इच्छति। तद् दृष्ट्वा भीतौ 'तव वचनमलीकं न स्यात्। अतः रहः श्रवणरूपकम् आवयोः अपराधं क्षमस्व। सदा शिवपार्वत्योः दर्शनमावयोः भवतु" इति प्रार्थितवन्तौ। शान्तः शिवः "प्रतिसंवत्सरं मासमधितिष्ठावः। तदा अत्र समुद्भूतहिमलिङ्गदर्शनेन सर्वपापानि भस्मसाद् भवन्ति" इति अनुगृह्य पार्वत्या सह अन्तरधात्। **4**

ಹಿಮಾಲಯದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಮರನಾಥ ಗುಹೆ ಕೂಡ ಒಂದು. ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರಾವಣ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮಲಿಂಗದ ದರ್ಶನ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುರಾಣ ಕಥೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು 'ನಾನು ಪ್ರತಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ತಪಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಗಂಡನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೀನಾದರೋ ಅನಾದಿ ಮತ್ತು ಅನಂತ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಯಾಕೆ ಜನ್ಮ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು? ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇನು?'ಎಂದು. ಅತಿಯಾದ ಆಗ್ರಹದಿಂದ ಶಂಕರನು ಅಮರತ್ವ ಪಡೆಯುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು

OSWAL BOOKS LEARNING MADE SIMPLE

To know about more useful books for class-10 click here

ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಎರಡು ಬಿಳಿ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದವು. ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದವು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೋಪಗೊಂಡ ಶಿವನು ಅವೆರಡನ್ನು ಸುಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು. ಆಗ ಹೆದರಿದ ಅವುಗಳು 'ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವುದು ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಕಥೆ ಕೇಳಿದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಯಾವಾಗಲು ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರ ದರ್ಶನ ನಮಗಾಗಲಿ' ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವು. ಆಗ ಶಾಂತನಾದ ಶಿವನು 'ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಿಮಲಿಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

Amarnatha cave is one of the sacred places of Himalaya. In every month of Shravana, snow linga can be seen. There is myth behind this. Once Parvathi asked Shiva 'In all the birth I get you as my husband with the help of penance, but you are endless and has no beginning. Why should we take birth? What is the solution? When she requested again and again Shiva said the story of getting renouncement in cave. At that time couple of white pigeons entered the cave and heard the story and obtained the moksha. After knowing this Shiva felt very angry and wanted to burn them. The frightened two pigeons prayed shiva" your words should not be a lie. Hence you for give us who listened you secretly. Let there be appearance of Shiva Parvathi to us always,". Then calmed Shiva blessed them telling that every year to one month they can stay and all the sins will be destroyed by seeing Snow linga during for that time. Then Shiva vanished with Parvathi.

VIII.30. मनीषिण: **सन्ति न ते हितैषिण:**
हितैषिण: सन्ति न ते मनीषण:
सुहच्च विद्वानपि दुर्लभो नृणां
यथौषधं स्वादुहितं च दुर्लभम्। 4

IX. 31. i) महाभारतस्य कर्ता वेदव्यास:। 1

ii) महाभारतं पञ्चमोवेद: इति विख्यातम्। 1

iii) श्रीमद्भागवतगीता महाभारते विराजते। 1

iv) महाभारतं श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या अलौकिक काव्यम्। 1

भाग- ब (22 अङ्का)

(व्याकरणविभाग:)

X. 32. (B) लिट् 1

33. (A) दुष्ट: 1

34. (C) रेफादेश: 1

35. (B) कति 1

36. (A) अनुनासिकसन्धि: 1

37. (C) मध्यम: 1

38. (B) तुष्टि: 1

39. (D) कंस: कृष्णाय कुध्यति। 1

40. (A) सप्तमी 1

41. (D) माता। 1

42. a) क्रमम् अनतिक्रम्य-अव्ययी भाव समास

b) देवा: च असुरा: च-द्वन्द्वसमास:। 2×1=2

To know about more useful books for class-10 click here

अथवा

a) शूलपाणि: —बहुव्रीहिसमास:

b) करीन्द्र:—तत्पुरुषसमास

43. a) विधातुं—तुमुन् प्रत्यय:। **2×1=2**

b) पठनीय:—'अनीयर' प्रत्यय:।

44. a) छात्रेण कथा लिख्यते **2×1=2**

b) अध्यापक: पृश्नं पृष्टवान्।

XI. 45. अलङ्कारस्य नाम : अनन्वय: **1**

लक्षणम् : उपमानोपमेयत्वं यदा एकस्यैव वस्तुन:। **1**

समन्वय: अस्मिन् उदाहरणे 'गङ्गा' इति एकस्यैव वस्तुन: उपमानोपमेयत्वं प्रकल्पितम्। **1**

XII. 46. उपमेयम्— गङ्गा **2**

सधारणधर्म:— पावनी/पवित्र

उपमावाचकम्—इव

सुबद्धमूला निपतन्ति पादपा:।

ज	त	ज	र
U – U	– – U	U – U	– U –
सुबद्ध	मूलानि	पतन्ति	पादपा:

1

छन्दोनाम: वंशस्थम्

अक्षरराणि : 12

गणा: ज – त – ज – र

भाग- स (16 अङ्का)

(रचनाविभाग:)

XIII. संस्कृत में अनुवाद

47. मानवस्य जीवने शिक्षणस्य पात्रं महत्वपूर्णमस्ति। शिक्षणं विना अद्य जीवनं कष्टसाध्यमस्ति। अत: सर्वेषां शिक्षणम् अनिवार्यम् अस्ति। **3**

XIV. 48. ಸಂತೋಷವೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವನು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂತೋಷರಹಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು ಕೂಡ ಸಾಧಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರಬೇಕು. **3**

XV. 49.

सकाशात्

आनन्द:/ अनुपमा,

दशमीकक्ष्या,

सर्वकारीयप्रौढशाला,

हासननगरम्।

सविधे,

To know about more useful books for class-10 click here

मान्यवर्गोपाध्याय:, **1**

सर्वकारीयप्रौढशाला,

हासननगरम्। **3**

मान्या:,

विषय:—विरामप्रार्थना

मम गृहे श्व: मम भगिन्या: विवाहोत्सव: प्रचलिष्यति। अत: अहं श्व: आरभ्य (29-03-2018 त: 30-03-2018 पर्यन्तं) शालां आगन्तुं न प्रभविष्यामि। अत: दिनद्वयं विरामं प्रयच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये। **1**

वन्दनानि,

स्थानम् : हासननगरम् भवदीय: विधेय: छात्र:/

दिनाङ्क: : 28-03-2018 भवदीया विधेया छात्रा

आनन्द:/अनुपमा

अथवा

सकाशात्

आनन्द:/अनुपमा,

11, प्रथम: मार्ग:

कालिदासनगरम्

देहली।

सविधे,

व्यवस्थापक:,

गीताप्रकाशनम्

मैसूरू।

मान्या:,

विषय:—पुस्तकप्रेषणार्थम् आवेदनम्

भवत्प्रकाशितस्य 'हितोपदेश:' इति पुस्तकस्य आवश्यकता अस्ति। कृपया यथाशीघ्रम् एकं पुस्तकं प्रेषयतु इति प्रार्थये।

धन्यवादा:,

दिनाङ्क: : 29–03–2018 भवत: विश्वासी/विश्वासिनी

स्थानम् : देहली आनन्द:/अनुपमा

पत्रसङ्केत:

सकाशात्,	सविधे,
आनन्द:/अनुपमा	व्यवस्थापक:
11, प्रथम: मार्ग:,	गीताप्रकाशनम्
कालिदासनगरम्,	मैसूरू
पिन् 100001	पिन् 570001

XVI. 50.

विषय प्रस्तावना	1
विषय निरूपण	3
उपसंहार	1

To know about more useful books for class-10 click here

(i) परिसरमालिन्यम्

अस्मान् परित: यानि पञ्चमहाभूतानि सन्ति तेषां समवाय: एव परिसरशब्देन सूच्यते। अस्माकं जीवननिर्वहणे परिसरस्य अतीव आवश्यकता अस्ति। नगरीकरणस्य, उद्यमीकरणस्य, जनसंख्यास्फोटस्य च परिणामत: परिसर: दूषित: अस्ति।

परिसरमालिन्यानि त्रिविधानि। वायुमालिन्यं, जलमालिन्यं शब्दमालिन्यं च।

वायुमालिन्यं—बृहद्यन्त्रागारेभ्य: सर्वदा निस्सरद्भ्य: कलुषितविषानिलेभ्य: सर्वदा सञ्चरद्भ्य: शतशोऽथसहस्रश: वाहनानां धूमेभ्य: अपि वायु: प्रदूषित:।

जलमालिन्यम्—यन्त्रागारेभ्य: निष्कास्यमानानि रासायनिक वस्तुयुक्तानि दूषितजलानि, स्नानशौचालयानां मलिनजलानि च नलिकाभि: नदीं प्रति प्रेषयन्ति। एतेन जलमालिन्यं भवति।

शब्दमालिन्यम्—यन्त्रागाराणां कर्कशशब्दै: ध्वनिवर्धकानां, विविधकार्याणां, वाहनानां च शब्दै: नित्यं प्रदूषणं वर्धते एव।

एव परिसर प्रदूषणेन नानाविधा: रोगा: समुद्भवन्ति। प्रदुष्टेन परिसरेण न केवलं मानवा: अपि तु पशव: पक्षिण:, कीटा:, जलचराश्च महती हानिम् अनुभवन्ति। एतस्य प्रतिक्रिया अधुना अवश्यं विधातव्या। एतदर्थं सर्वेजना:—जागरिता: भवेयु:। प्रशासनानि उद्योगपतींश्च बोधयेयु:। परिसरसंरक्षणार्धम् आवश्यककर्माणि कुर्यु:।

(ii) जनसंख्याविस्फोट:

जनसंख्याया: दृष्ट्या भारतवर्ष विश्वस्य द्वितीय: देश: अस्ति। क्षेत्रफलस्य दृष्ट्या च सप्तम:। एकत: पाश्चात्य् देशानाम् जनसंख्या न्यूनम् भवति, द्वितीयत: भारतेन सहितम् एशिया अविकसित राष्ट्रेषु च जनसंख्या अवर्धत् येन अत्रत्य: आर्थिक प्रकृते: मार्गे बाधा उपस्थिति अकरोत्।

भारतवर्षे अत्यधिक जनसंख्या अस्ति, जनसंख्या वृद्धे: दर: अपि अतितीव्रं अस्ति। वर्तमाने काले भारतवर्षे प्रति एक सहस्त्रं जनानाम् जन्म दर 22·1, मृत्यु दर 7·2 अस्ति। जन्म दरस्य तुल्ये भारते वर्षे मुत्यु दर: न्यूनं अस्ति। गर्म जलवायु, बाल-विवाह:, मनोरंजनस्य साधनानां अभाव: संयुक्त परिवार प्रथा, शिक्षाया अभाव: निम्न जीवन स्तरस्य, विधस्य अनिवार्यता, पुत्रस्य अधिक महत्वं भवितुम् कारणं जन्मदरस्य अधिकता मृत्यु दरेषु न्यूनता अपि जनाधिक्य कृतम् उत्तरदायी अस्ति।

भारतस्य जनसंख्या अमेरिका, ब्राजील, इंडोनेशिया, पाकिस्तान, बांगलादेश अस्ति सम्पूर्ण जनसंख्याया: समानं अस्ति। उत्तर प्रदेश देशस्य सर्वाधिक जनसंख्या राज्यं अस्ति, लक्षद्वीपस्य च जनसंख्या सर्वाधिक न्यूनम् अस्ति।

(iii) समाचारपत्रम्

विश्वस्मिन् प्रतिक्षणं विविधा: घटना: सम्भवन्ति। एतासां घटनानां विचारान् सर्वेभ्य: जनेभ्य: शीघ्रं प्रापयितुं समूहमाध्यमा: प्रयतन्ते। तेषु समाचारपत्रम् अन्यतमम्। आधुनिकयुगे वार्ता पत्रिका: अतीव जनप्रिया: सन्ति। एता: प्रतिदिनम् हितचित्तका: सर्वत्र प्रापयन्ति। दैनिक-पाक्षिक -मासिक-वार्षिकरूपेण अनेका: पत्रिका: भवन्ति। एता: प्रादेशिक-राष्ट्रिय-अन्ता- राष्ट्रिया: वार्ता: प्रकटीकुर्वन्ति। राजकीय-सामाजिक-धार्मिक-शैक्षणिक क्रीड़ा-मनोरञ्जनादि विविध विचारा: विरला: भवन्ति। पत्रिकाणां पठनेन ज्ञानाभिवृद्धि: भवति। सर्वासु भाषासु पत्रिका: प्रकटीकुर्वन्ति। संस्कृतेऽपि सुधर्मा: सम्भाषणसन्देश: गीर्वाणवाणी इत्यादि पत्रिका: सन्ति।

अधुना पत्रिकारङ्गोऽपि कलुषित: इव प्रतिभाति। तत्र वार्ता: पक्षपातिन्य: इव दृश्यन्ते। वस्तुनिष्ठा: विश्वसनीया: विषया: पत्रिकासु भवन्ति। तथा न भवेयु:। देशस्य समाजस्य च भूतभविष्यर्त मानखिचातान् वार्तापत्रिका: भवन्तु।

●●

To know about more useful books for class-10 click here